

JUHÁSZ CSILLA*

Z GENERÁCIÓS HALLGATÓK FELSŐOKTATÁSI MOTIVÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA

EXAMINATION OF HIGHER EDUCATIONAL STUDYING MOTIVATION AMONG Z GENERATION STUDENTS

ABSTRACT

The aim of this essay is to reveal studying motivations of university students among Z generation. The sample includes students of correspondence and full time trainings at the University of Debrecen Faculty of Economics and Business. I have repeated the survey of Gergely and Nagy, but I have studied the members of Z generation.

The number of the elements of my sample was 300. The students were asked to evaluate certain personal competences in one part of the survey. When revealing the studying motivations, influences by the family and friends, the tendentiousness, realizing the would-be financial independence, experiencing university memories and improving moral existence were examined.

Last but not least I found that the results were nearly the same as Gergely's findings. In my opinion is that studying motivators came from financial possibilities are important. There are no determining differences in studying motivation between Y and Z generations.

1. Bevezetés

Megérkeztek. A Z generációs hallgatók belenőttek a felsőoktatásba. Sok olyan vélemény és tapasztalat lát és látott napvilágot, amely arról szól, hogy az 1990-es évtized végén születettek egy olyan digitális nemzedék tagjai, akikkel a közoktatás nagyon nehezen boldogul, mert ezek a fiatalok olyan korszakba születtek, ahol a digitális fejlődés felgyorsult. Prensky már 2001-ben állítja „Egész életüket úgy élték le, hogy a számítógépek, videojátékok, digitális zenelejátszók, videokamerák, mobiltelefonok, és más hasonló játékszerek, a digitális kor vívmányai vették körül őket. Mostanra világossá vált, hogy az őket körülvevő környezet és a környezettel való interakció gyakorisága miatt a mai diákok alapvetően másképp gondolkodnak, és másképp dolgozzák fel a környezetükből érkező információkat, mint elődeik.”¹

Kik is ők? Leginkább az őket környező világról találunk leírásokat, ezzel akarva meghatározni a generációt. A generációhoz az 1995 és 2012 között születetteket soroljuk. Nekik helytől függetlenül rendelkezésükre állnak a legmodernebb digitális eszközök, zsebükben hurcolják a netet, szinte állandóan „online üzemmódban” léteznek. A szüleik, tanáraik leginkább az X vagy a baby boomer generációhoz tartoznak, ezen generáció tagjainak digitális tudása jóval az utódok alatti szintű. Ezért persze a „Z-sek” digitális nevelése, kontrollálása is jóval bonyolultabb, nehezkesebb, hiszen a szülő nem minden esetben képes a kezében tartani a gyeplőt.

* Dr. habil. Juhász Csilla egyetemi docens, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet.

Ez a „digitális bennszülött” generáció, ahogyan őket emlegetik legtöbbször, „beleöregedett” a felsőoktatásba. Megjötték. Felkeltette érdeklődésemet az, hogy vajon ezen generáció tagjainak eltér-e a motivációja más generáció véleményétől azzal kapcsolatban, hogy miért kezdtek el a felsőoktatásban tanulmányokat? Kell-e félnünk attól, hogy sokban mások, mint az őket megelőző évfolyamok, generációk? Vagy nem is vesszük majd észre, hogy az első évfolyamokat alkotó hallgatók már másik generációhoz tartoznak?

Ez a generáció a világ első globális nemzedéke (Homo globalis), hiszen ugyanazon a kultúrán nőnek fel és ugyanazokat az ételeket, divatot, helyeket szeretik. Olyan szavakat, kifejezéseket használnak, amelyeket más generáció nem ért.² A globalizációval, annak rohamos internetes fejlődésével a generáció tagjai a különböző kultúrákkal folyamatos kapcsolatban állnak.³ A különféle digitális eszközöket nagyon jól kezelik, egyre okosabbak, intelligensebbek nagyon jól kiismerik magukat az újabbnál újabb technológiákban, viszont érzelmi eszköztáruk nem fejlődik ezzel egyformán, lelkiileg sokáig gyerekek maradnak, ez abban jelenthet problémát, hogy ezért nem mindig képesek bizonyos helyzetek megfelelő kezelésére.⁴

Kései⁵ szerint a Z generáció legfontosabb jellemzői közé tartozik, hogy a személyi szabadság nagyon fontos számukra. A társas életüket a nyilvánossággal folyamatosan megosztják. Elődeiknél sokkal gyorsabb ritmusban élnek. Nem a szavak és érzelmek jellemzik őket elsősorban. A változásoktól nem félnek, mert ebbe születtek bele, így hozzászórtak. Kevésbé lojális fogyasztók. Praktikus szemlélet jellemző rájuk. Inkább okosak, mint bölcsék, bátrak és kezdeményezők. A szabályok betartására kevésbé hajlandóak. Az elektronikus berendezéseket profin kezelik.

Czeglédi és Juhász⁶ vizsgálatai rámutatnak arra, hogy az egyetemi és a főiskolai tanulmányok egy jó alapot és motivációs igényt nyújtanak ahhoz, hogy a fiatalok a későbbi munkájuk során törekedjenek a folyamatos ismeret-és tudásfejlesztésre.

Törőcsik⁷ egyik kutatása során a generációk asszociációit vizsgálta olyan különböző fogalmakra, mint például a tanulás vagy a munka. A vizsgálat során azt az eredményt kapta, hogy a fiatal generációnak a „munka” fogalmáról az önmegvalósítás, a munkahelyváltás, a nemzetközi munkavállalás és a multinacionális cégek alkalmazottai jutottak eszébe.

Mire a Z generáció teljes jogú munkaerőpiaci szereplővé válik a modern technikák, technológiák segítségével a munkavégzés a világ bármely pontjáról elérhetővé válik, a munkavállalók zöme online lesz. Abban a korban a munkaerőpiaci és a demográfiai változásoknak köszönhetően, ez a generáció lesz az, aki a végzettségét megszerelve olyan munkaerőpiacra kerül, ahol a munkáltatók versenyezni fognak a munkarejükért, éppen ezért válogathatnak majd a lehetőségek között. Viszont éppen a beillesztésükkel kapcsolatos kérdések, technikák, folyamatok válnak majd nehézkessé.

A felsőoktatási rendszer, annak strukturális viszonyai meghatározhatják, hogy milyen lehet az ott dolgozók, tanulók motiváltsága,^{8,9} hogyan jelenhet meg a tehetségek gondozása az oktatás folyamatában. Csehné Papp¹⁰ felméréseiben kimutatta, hogy bizonyos szervezeteknél a továbbtanulás, mint a tudás megszerzésének egyik ösztönző módja igazolható.

Kutatásom folyamán talákoztam Gergely és Nagy¹¹ korábbi vizsgálataival, ők megalapították, hogy a továbbtanulást motiváló tényezők közül a legalacsonyabb értékkel a kívülről érkező ösztönzők rendelkeznek. Vizsgálataikat jellemzően az Y generációhoz tartozó hallgatókkal készítették. Kíváncsi lettem vajon vannak-e és ha igen, milyen különbségek adódnak az új generáció tanulási motivációjában?

2. A vizsgálat anyaga és módszere

A vizsgálatom alapját adó kérdőív elkészítéséhez Münnich¹² kérdőívét használtam fel, amely felsőoktatási intézmények hallgatói számára készült, a munkahely, egyetem választással kapcsolatos prioritásokat, személyes kompetenciákat méri, illetve a képzéssel kapcsolatos tapasztalatokat összegzi. Az interjúalany személyes adatain felül öt témában tartalmaz állításokat, amelyeket a megkérdezetteknek egy 1-től 7-ig terjedő skálán kellett értékelniük. Az egyes jelentette, hogy nem értenek egyet az állítással vagy a tényező számukra nem fontos. A hetes jelentette a maximális egyet értést vagy a számukra fontos tényezőt.

A teljes kérdőív segítségével a munkahelyválasztás során fontosnak tartott tényezőket, a kitöltők személyes kompetenciáit, az eddigi tanulmányaikkal kapcsolatos tapasztalataikat, a továbbtanulásban szerepet játszó tényezőket mérhetjük fel.

Most csak a felsőoktatási motivációval kapcsolatos kérdésekre adott válaszokat elemzem. A vizsgálatom alanyait a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar I. éves sport-szervező; kereskedelem–marketing; turizmus–vendéglátás; pénzügy–számvitel; gazdálkodás–menedzsment; nemzetközi gazdálkodás alapszakos, illetve az elsőéves gazdálkodás–menedzsment; nemzetközi gazdálkodás felsőoktatási szakképzés hallgatói adták, nappalis és levelező tagozatokon.

A levelezős minta nagysága:

40 fő levelező, amiből nemeket tekintve 20 nő, 20 férfi volt, lakóhelyük szerint 20 fő debreceni vagy 10 kilométeres vonzáskörzetben belüli, tízen Debrecen 10–50 kilométeres körzetén belülről, tízen pedig Debrecentől 50 kilométernél messzebből járnak tanulni.

A nappalis minta nagysága:

A nappalis hallgatókból álló minta nagysága a felsőoktatási szakképzésben részt vevők közül 46 fő, amelyből 21 férfi és 25 nő, 11 hallgató debreceni vagy 10 kilométeren belüli vonzáskörzetben él, 18-an 10–50 kilométeren belülről, 17-en pedig 50 kilométeren túlról járnak tanulni.

Az alapszakos hallgatókból a kérdőívet 214 fő töltötte ki, ebből 151 nő, 56 férfi volt; 79 hallgató debreceni vagy 10 kilométeren belüli, 59 hallgató 10–50 kilométeren belülről, míg 69 fő pedig 50 kilométeren kívülről érkezett.

Összességében tehát a vizsgálatom mintáját 300 fő adja.

3. Eredmények és azok értékelése

A vizsgálat alanyai a kérdőív minden kérdésére válaszoltak, de jelen tanulmányba a kutatás tanulási motivációra vonatkozó kérdéseire adott válaszokat elemzem. Céлом volt feltárni, hogy a mintába került hallgatók milyen tanulási motivációval rendelkeznek. A megadott tényezők közül melyek azok, amelyek a megkérdezettek szerint a legmeghatározóbbak voltak terveik megvalósítása során. A hallgatóknak egy egytől hétig terjedő skálán kellett értékelniük a megadott állításokat. Az egyes jelentése: egyáltalán nem ért egyet, míg a hetesé: teljes mértékben egyet ért. Az állítások az alábbiak voltak:

Azért járok egyetemre,...

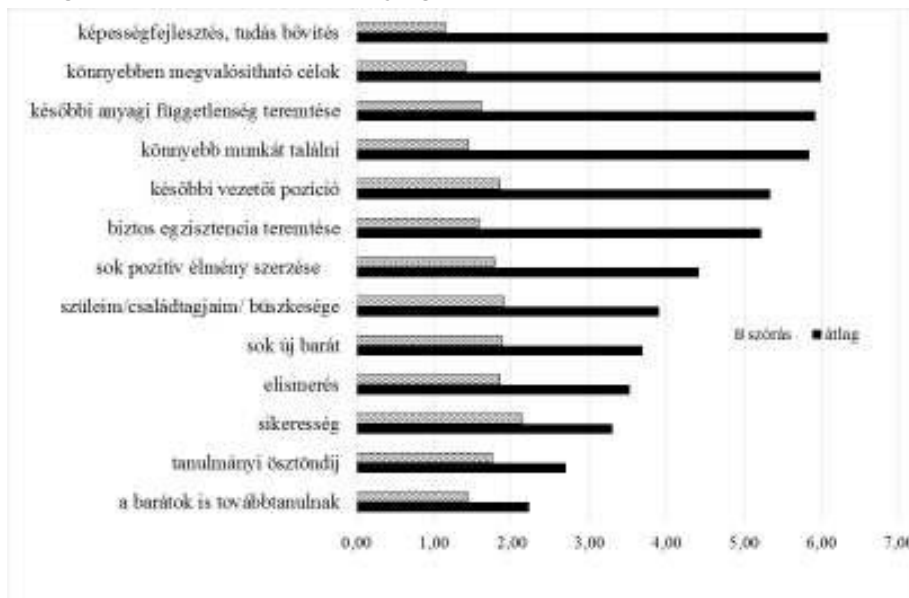
1. hogy a szüleim/családtagjaim büszkék legyenek rám.
2. mert így kerülhetek később vezetői pozícióba.
3. mert így később könnyebben találok munkát.
4. mert a jó tanulókat tanulmányi ösztöndíjjal támogatják.
5. mert szeretném a képességeimet fejleszteni, tudásomat bővíteni.

6. mert így könnyebben megvalósíthatom a céljaimat.
7. mert ha befejezem a tanulmányaimat, már nem leszek „sikertelen” ember.
8. mert az egyetemen sok új barátot szerezhetek.
9. hogy biztos egzisztenciát teremthessek magamnak.
10. mert sok pozitív élményt szerezhetek az egyetemen.
11. hogy felnézzenek rám.
12. mert a barátaim is tovább tanulnak.
13. mert ezzel később megteremthetem az anyagi függetlenségemet.

Alapvetően a kérdések segítségével arra voltam kíváncsi, hogy a hallgatókat mi motiválja a felsőoktatásra, az abban maradásra. Három csoportot képeztem vizsgálatom alanyaiból, ezek első csoportja a levelezősök (viszonylag kis létszámuk miatt nem választottam képzési formájuk alapján szét), a második csoportot a felsőoktatási szakképzésben résztvevő nappali tagozatos hallgatók adják, a harmadik csoporthoz az alapszakos hallgatókat soroltam.

Az 1. ábrán azt ábrázoltam, hogy a Z generációhoz tartozó, elsőéves levelezős hallgatók hogyan vélekednek az egyes tényezőkről. Ahogy az az ábrán jól látszik 13 tényezőről nyolcat átlag feletti értékekkel értékelték.

1. ábra: Továbbtanulási motiváció levelezős hallgatónál
Figure 1.: Examination of studying motivation at correspondence students

Forrás: saját vizsgálatok

A levelezősöket a barátaik továbbtanulása nem különösebben motiválja (2,22 átlag, 1,43 szórás). A generációs individualizmus és a személyes különbségek ezt jól magyarázzák. Az az érdekes, hogy a levelezősök a tanulmányi ösztöndíj lehetőségét is értékelték, amelyhez ebben a képzési formában nem jellemzően jutnak hozzá. Az olyan puha tényezők, mint a sikeresség, az elismerés, valamint az új barátok lehetősége az átlagoshoz nagyon közeli értékeket kaptak, viszonylag nagy szórással, ezekről a tényezőkről alkotott vélemények nem egyöntetűek.

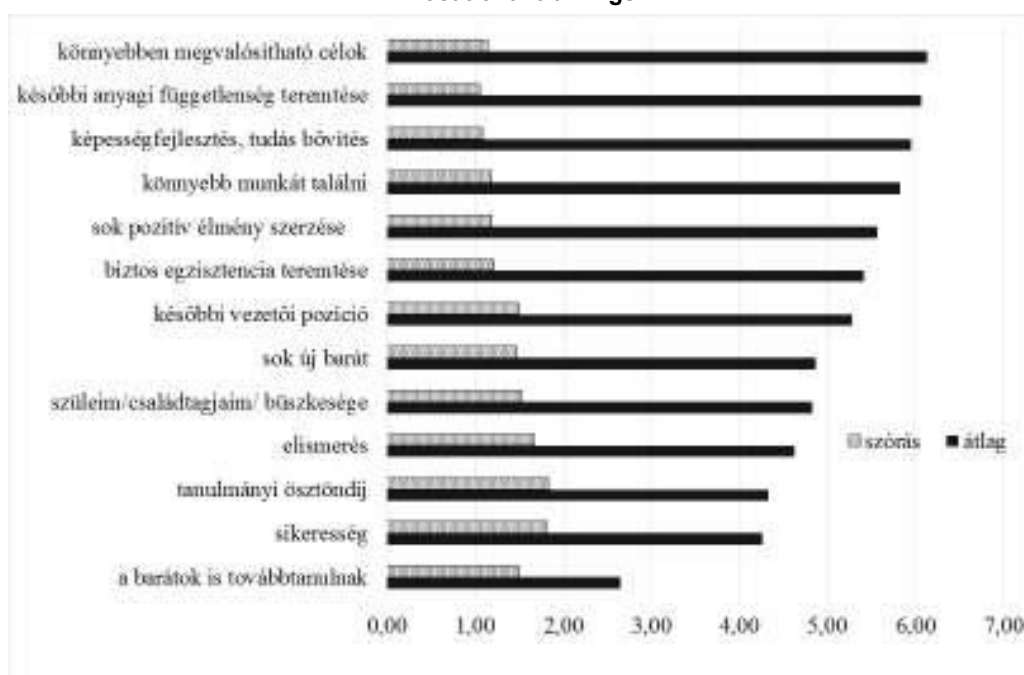
A levelezős hallgatók többnyire már valamilyen munkahellyel rendelkeznek, így a saját bőrükön tapasztalhatják sokszor, hogy a felsőoktatásban megszerzett tudás, és nem melles-

leg a végzettséget tanúsító okirat, a munkaerőpiacon sokat érhet, ezért nem meglepő, hogy a képességfejlesztés, tudásbővítés tényezője (a legkisebb szórással rendelkezik) véleményük szerint a legfontosabb (6,08 átlag, 1,14 szórás). Az oklevéllel könnyebben elérhető célok (5,98) és a későbbi anyagi függetlenség (5,92) a következők, ezekkel egy bokorba rendezhető a könnyebb munka találati lehetőség. Ez a négy tényező jól láthatóan elkülöníthető a rangsor elején.

Közepesen fontosnak tartott tényezőkhöz sorolhatók a későbbi vezetői pozíció megszerzése (5,33), a biztos egzisztencia teremtése (5,22) és a sok pozitív élmény szerzése (4,41). Maslow-i szükséglet hierarchia adhat magyarázatot ezekre, mert úgy gondolom, hogy azok a motivációs tényezők kevésbé tűnnek fontosnak, amelyek valamelyest kielégítettek.

A vizsgálat egy nagyobb csoportját alkotják a nappali tagozatos felsőoktatási szakképzésben részt vevő hallgatók. A 2. ábra diagramja mutatja a csoport véleményéből képzett eredményeket.

2. ábra: Továbbtanulási motiváció felsőoktatási szakképzéses hallgatóknál
Figure 2.: Examination of studying motivation at students in higher educational vocational trainings

Forrás: saját vizsgálatok

Ami szembeötlő az előző csoporthoz képest az az, hogy ezen az ábrán kiegyensúlyozott az adatsorok csökkenése. Értékítéletükből képzett átlagok 6,14 és 2,65 közötti értékkel szerepelnek. Mindössze a barátok hasonló tevékenysége az a tényező, amely nem haladja meg a közepes 3,5-es szintet.

A későbbi könnyebb cél megvalósítás és az anyagi függetlenség megteremtése az első két helyen szerepel, ezeket a képesség-, és tudásfejlesztés, valamint a könnyebb munka szerzés követi (nagyon egybevágó véleményekkel). Matematikailag még ehhez a csoporthoz sorolható, a legjobb felsőharmadba, a sok pozitív élmény szerzése (5,57), a biztos egzisztencia létesítése (5,41) és a későbbi vezetői pozíció (5,28).

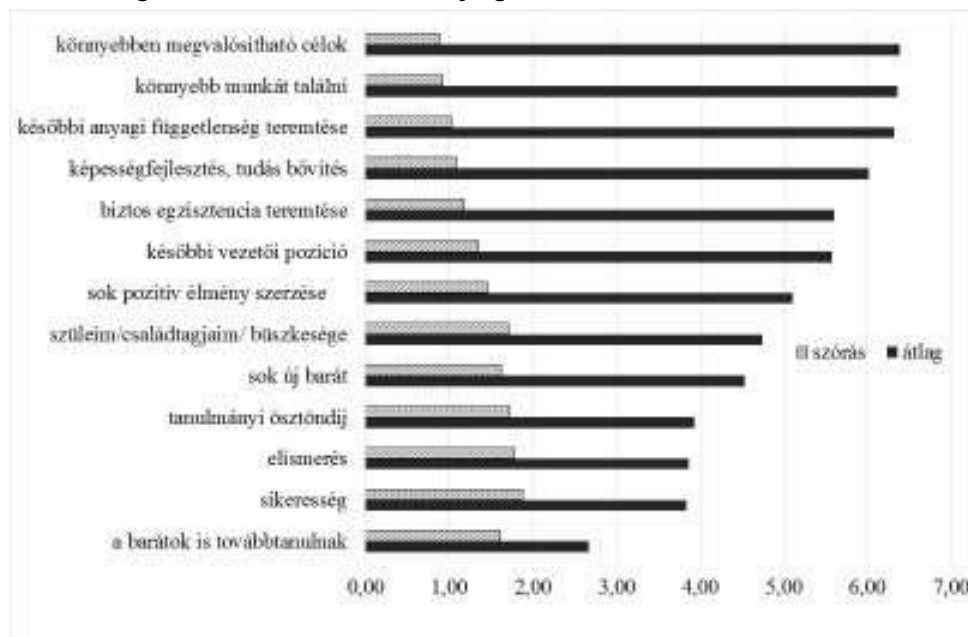
Közepesen fontosnak tartják a megkérdezettek a potenciális sok baráti kapcsolat kialakítását (4,87), a család büszkeségének létét (4,82), a majdani elismerést (4,63), a tanulmányi ösztöndíj megszerzését (4,33) és a sikeresség lehetősége (4,26) is idetartozik.

A minta harmadik nagy létszámú csoportját a nappali tagozatos, alapszakos hallgatók jelentik. Az egyes tényezőket 6,38 és 2,67 közötti átlagokkal jellemezte a csoport.

Ahogy az a 3. ábrán is jól látszik a minta tagjainak véleménye meghatározó és szinte egybehangzó a tényezők értékelésének nagy részénél. A legkisebb szórás értékeket ennél a csoportnál figyelhetjük meg, ezért merem azt állítani, hogy az egyik legegységesebben vélekedő vizsgálati csoportról van szó.

Az általuk legfontosabbnak tekintett tényező, ami a megadottakból a tanulásukat motiválja az az volt, hogy a végzés után könnyebb lesz a céljaikat megvalósítani (6,38), vélhetően könnyebben találnak majd munkát (6,36), a diplomás lét későbbi anyagi függetlenséghez vezet (6,32). Fontos számukra a képességfejlesztés, tudásbővítés (6,01); a biztos egzisztencia teremtése és a majdani vezetői pozíció.

3. ábra: Továbbtanulási motiváció alapszakos hallgatóknál
Figure 3.: Examination of studying motivation at bachelor students

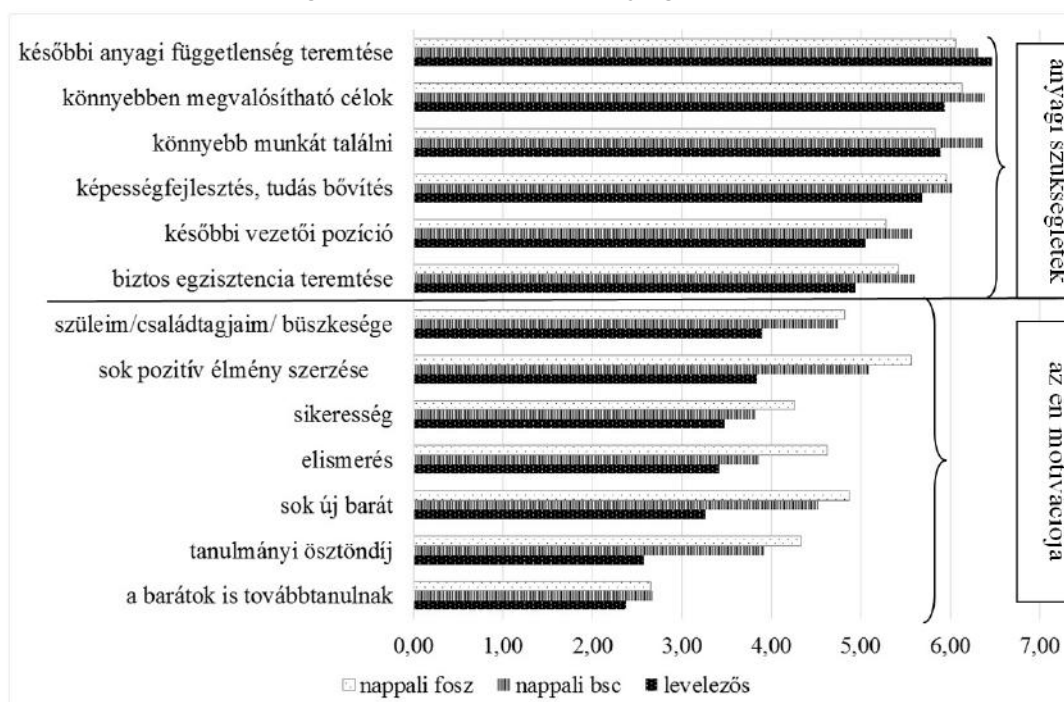
Forrás: saját vizsgálatok

Közepesen tekinthető fontosnak tanulási motiváció szempontjából a megkérdezett tényezők közül a sok pozitív élmény szerzése, a hozzátartozói büszkeség, valamint a sok új barát. Ezek a tényezők meglehetősen személyiség függő kompetenciák, de a folyamatos online jelenlét sem sokat segít ezeknek a fejlesztésében.

A legkevésbé fontosnak ítélt tényezők már az ábrán is nagyon szembetűnően elkülönülnek. A tanulmányi ösztöndíj (amely feltételeiről elsőévesként, a szemeszter elején egyelőre nem sok fogalmuk van) (3,93), a leendő elismerések (3,86) és a sikeresség (3,83) nem tölthető meg értelmes tartalommal, így nem mondható egyértelműen motiválónak sem. Bár ezen tényezők értékei elérik, kissé meg is haladják az átlagos szintet (3,50). A barátok továbbtanulása jóval az átlag alatti értékelésű, a maga 2,67-es átlagával. Nincs is értelme ennek a tényezőnek motiváló hatást tulajdonítani.

A különböző vizsgálati csoportok eredményeinek könnyebb áttekintésére készítettem el a 4. ábrát. Jól leolvasható a diagramról, hogy annak ellenére miszerint más és más értéket adtak az egyes csoportok, mégis a barátok továbbtanulásának a hatásáról nagyon kevéssel térnek el a vélemények. Ugyanilyen egyetértés található a képességfejlesztés, tudás bővítés, valamint a későbbi anyagi függetlenség tényezőkről kialakított véleményekben. Nem meglepő az az eredmény, hogy a tanulmányi ösztöndíj megítélésében nagy eltéréseket találunk, de a pozitív élményekre adott értékek is nagyon eltérőek. A levelezős hallgatók már nem elsődlegesen jönnek a pozitív egyetemi élmények szerzéséért, míg a nappalis hallgatóknak ez sokat jelenthet.

4. ábra: Továbbtanulási motiváció összehasonlítása
Figure 4.: Examination of studying motivation

Forrás: saját vizsgálatok

Jól látható az ábrán, hogy a megkérdezett Z generációs levelezős hallgatók általában alacsonyabb értékeket adtak, kivéve a későbbi anyagi függetlenség megteremtése tényezőt, amelyet ez a csoport a legtöbbre értékelt.

Az is megfigyelhető, hogy azok a tényezők amelyek fontosságát közepesnek ítélik a megkérdezettek a legnagyobb szórással rendelkeznek. Főleg a nappalis hallgatók vélekednek ezek fontosságáról pozitívabban.

A vizsgált tényezőket (a tanulmányi ösztöndíj kivételével) két csoportra osztom, azt láthatjuk, hogy amelyek az „én” motivációjához szükséges tényezők, azok minden csoport által alacsonyabb fontosságúra értékelték, mint a jóval magasabb értékeket kapott anyagi szükségletek kielégítését szolgáló tényezők.

A 13 itemből logikailag hat újabb csoport képezhető. Ezek pedig:

1. Külső befolyásoló tényezők: szülői/családtagok/ büszkesége, a barátok is továbbtanulnak, tanulmányi ösztöndíj.
2. Anyagi jólét: későbbi vezetői pozíció, későbbi anyagi függetlenség teremtése.

3. Függetlenség a szülőktől: könnyebb munkát találni, biztos egzisztencia teremtése.
4. Céltudatosság: képességfejlesztés, tudás bővítés, könnyebben megvalósítható célok.
5. Morális egzisztencia: sikeresség, elismerés.
6. Egyetemi élmények: sok új barát, sok pozitív élmény szerzése.

Ezek alapján az 1. táblázatban foglaltam össze a három vizsgált csoport véleményéből képzett rangsorokat.

1. táblázat: Továbbtanulási motiváció rangsora
Table 1.: Hierarchy of studying motivation

Vizsgált motivációs tényező	Rangsor		
	levelezős	nappalis fosz	nappalis alapszak
Céltudatosság:			
képességfejlesztés, tudás bővítés	1	3	4
könnyebben megvalósítható célok	2	1	1
Anyagi jólét:			
későbbi vezetői pozíció	5	7	6
későbbi anyagi függetlenség teremtése	3	2	3
Függetlenség a szülőktől:			
könnyebb munkát találni	4	4	2
biztos egzisztencia teremtése	6	6	5
Egyetemi élmények:			
sok új barát	9	8	9
sok pozitív élmény szerzése	7	5	7
Morális egzisztencia:			
sikeresség	11	12	12
elismerés	10	10	11
Külső befolyásoló tényezők:			
szüleim/családtagjaim/ büszkesége	8	9	8
a barátok is továbbtanulnak	13	13	13
tanulmányi ösztöndíj	12	11	10

Forrás: saját vizsgálatok

Ahogy az a táblázatból is jól leolvasható az előzőekben emlegetett anyagi szükségletekhez tartozó tényezők a rangsorokban is elől helyezkednek el, míg „én” motivátorokhoz tartozók a végén.

Elsőként a Céltudatosság csoporthoz tartozó képességfejlesztés, tudás bővítés, valamint a könnyebben megvalósítható célok tényezőket vizsgálva azt látjuk, hogy a három csoportnál meghatározó szerepet játszanak a tanulási motivációjukban. A könnyebb cél elérés szinte egyhangúlag a legfontosabb, kissé a képesség és tudásfejlesztés elé került. Ez a tényező a levelezős hallgatóknak fontosabb. Rangsorában az első helyen szerepel a képességfejlesztés, tudásbővítés lehetősége. Azt gondolom ez már a munka világában szerzett tapasztalataikból eredhet.

Az anyagi jólét tényezői: a későbbi vezetői pozíció, és a későbbi anyagi függetlenség teremtése szintén a legmeghatározóbbak. Ezen a ponton is Maslow neve jön elő, az anyagiakkal megteremthető magasabb rendű szükségletekkel.

Függetlenség a szülőktől csoport tartalmazza azt, hogy a felsőfokú végzettséggel könnyebb munkát találni, valamint segítségével biztos egzisztencia teremthető. A nappalis alapszakos minta találta úgy, hogy diplomával egyszerűbb dolga lesz. Kissé ellentmond ennek az eredménynek az úgynevezett mamahotelek léte, gyakorlata, amely nem feltétlenül a teljes függetlenséget jelenti.

Egyetemi élmények: a sok új barát, és sok pozitív élmény szerzése, mint motiváló tényező már kevésbé fontos, akár semlegesnek mondható tényező. Ezeknek a hatására lesznek pozitív emlékek, emlékezetesek a későbbiekben a tanulmányok. Illetve a szociális

tőke megalapozásáért is felelősek lesznek. Azért azt szem előtt kell tartani, hogy az állandó online lét elmagányosítja a Z generáció tagjainak egy részét minden bizonnyal.

A morális egzisztencia jelenti azt, hogy a végzés után a későbbiekben elismertek és sikeresek lesznek-e. A változó munkaerőpiac már önmagában nem értékeli a diploma meglétét, sőt azt kell mondani, hogy a végzettségek devalválódásával az oklevél, az érettségi vizsgához hasonlóan, alapkövetelmény lesz, nem jelent különösebb előnyt. Minden bizonnyal ezzel magyarázható a sorrendbeli helyük.

A külső befolyásoló tényezők meglehetősen a sorrend végén foglalnak helyet. Egyetlen tényező van, ahol teljes az egyetértés a vizsgált csoportok között, ez pedig annak fontossága, hogy a barátaik is továbbtanulnak-e. Egyhangúlag a legkisebb fontossággal bír. A tanulmányi ösztöndíj sem számít meglepő módon a meghatározó tényezők közé, legkevésbé a levelezős hallgatóknál. Elsőévesként a tanév eleje miatt (amikor a felmérést készítettem) persze információ hiányos állapotban is lehetnek az őket illető lehetőségekről. A szülői, hozzátartozói megfelelés a rangsorokban a nyolcadik – kilencedik helyet foglalja el, nem meghatározó fontossággal.

4. Következtetés

A 2. táblázatban mutatom be a vizsgált motivációs tényezők fontosságát. A legkevésbé vagy közepesen fontos lehetőségek megfeleltethetők az „én” motivátoroknak.

2. táblázat: Továbbtanulási motiváció fontossága
Table 2.: Importance of studying motivation

Vizsgált motivációs tényező	Fontosság
a barátok is továbbtanulnak	legkevésbé
tanulmányi ösztöndíj	
sikeresség	közepesen
elismerés	
sok új barát	
szüleim/családtagjaim/ büszkesége	
sok pozitív élmény szerzése	
későbbi vezetői pozíció	
biztos egzisztencia teremtése	
képességfejlesztés, tudás bővítés	leginkább
könnyebb munkát találni	
könnyebben megvalósítható célok	
későbbi anyagi függetlenség teremtése	

Forrás: saját vizsgálatok

A továbbtanulást motiváló tényezők közül a legalacsonyabb értékkel a kívülről érkező ösztönzők rendelkeznek.

A leginkább fontosnak pedig az anyagiakkal kapcsolatos tényezőket kaptuk eredményül.

Gergely és Nagy¹³ az Y generációnál végzett tanulási motivációs vizsgálatainak eredményeivel összevetve ezt a Z generációs felmérést megállapíthatom, hogy nem találhatók meglepően más eredmények. A két rangsor első négy eleme megegyezik azzal, hogy a Z generációs elemzésben minimálisan magasabb értékeket kaptak az anyagi motivációs tényezők. Ugyanezen tényező csoport második fele (egzisztencia, pozíció, pozitív élmények) viszont a fiatalabb generáció ítélete alapján ugyan rangsorában egyező, de értékeiben alacsonyabbra értékelt tényezők.

A továbbtanulási motiváció vizsgált tényezői közül a Z generáció szerint a legkevésbé fontos tényezőkre adott értékek alacsonyabb átlagokat adtak, és a rangsorban található

némi különbség, mert a szülőknek jobban meg akarnak felelni, mint a másik generáció vizsgált tagjai.

Összegzésképpen megállapíthatom, hogy hiába került be a felsőoktatásba az új generáció, felsőoktatási motivációját illetően más generációhoz képest alapvető változások egyelőre nem észlelhetők. Persze az új generáció oktatásához új szemlélettel kell nekilátni, mert okosabb és ugyanakkor türelmetlenebb fiatalokkal van dolgunk.

JEGYZETEK

1. Mark Prensky (2001): Digitális bennszülöttek, digitális bevándorlók. On the Horizon, NCB University Press, Vol. 9, No. 5., 2001. október
2. Tari Annamária (2011): Z generáció: klinikai pszichológiai jelenségek és társadalomlélektani szempontok az információs korban. Tericum Kiadó. Budapest.
3. McCrindle, Marc–Wolfinger, Emily (2010): Az XYZ ábécéje. A nemzedékek meghatározása. ZR Korunk. 2010/11. szám.
4. Pál Eszter (2013) a Z generációról... áttekintő tanulmány. Pécs. www.zgeneracio.hu/tanulmanyok Letöltés ideje: 2016. október 25.
5. Kései (2011) In: Pál Eszter (2013) a Z generációról... áttekintő tanulmány. Pécs. www.zgeneracio.hu/tanulmanyok Letöltés ideje: 2016. október 25.
6. Czeglédi Csilla–Juhász Tímea (2013): Role of Tertiary Education in Career and Life-long Learning Among Day-time Students (Based on Empirical Findings) megjelent: 2013. október 14–17. The Journal of Education Culture and Society ISSN 2081-1640 2013/01. 190–198. old. Wroslaw Lengyelország.
7. Törőcsik Mária (2011): Fogyasztói magatartás – insigh, trendek, vásárlók. Akadémiai Kiadó, Budapest.
8. Berde Csaba–Móré Mariann (2015): Intézményi menedzsment – az egyetemi vezetés sajátosságai. KEK VIII. évf. 2. sz. No. 29. 158–167.
9. Móré Mariann–Kozák Anita (2015): Menedzsment feladatok a közoktatási intézményekben. In: Szilágyi Barnabás, Mező Katalin, Mező Ferenc (szerk.) Az együttnevelés útjai. 263 p. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, pp. 189–204.
10. Csehné Papp Imola (2011): A társadalmi-gazdasági kihívásoknak való megfelelés érvényesítése az agrárszakképzésben. In: A református tanítóképzés múltja, jelene, jövője, (szerk. Pinczésné Palásthy I.) Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, pp 178–181.
11. Gergely Éva–Nagy Richárd (2015): Gazdasági szakos hallgatók tanulási motivációjának és személyes kompetenciáinak vizsgálata. KEK No. 31.
12. Münnich Ákos (2002): A jövő vezetőinek jelene. ELTE Eötvös Kiadó. Budapest.
13. Gergely Éva–Nagy Richárd (2015): Gazdasági szakos hallgatók tanulási motivációjának és személyes kompetenciáinak vizsgálata. KEK No. 31.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Berde Csaba–Móré Mariann (2015): Intézményi menedzsment – az egyetemi vezetés sajátosságai. KEK VIII. évf. 2. sz. No. 29. 158–167. old.
- Czeglédi Csilla–Juhász Tímea (2013): Role of Tertiary Education in Career and Life-long Learning Among Day-time Students (Based on Empirical Findings) megjelent: 2013. október 14–17. The Journal of Education Culture and Society ISSN 2081-1640 2013/01. 190–198. old. Wroslaw Lengyelország.
- Csehné Papp Imola (2011): A társadalmi-gazdasági kihívásoknak való megfelelés érvényesítése az agrárszakképzésben. In: A református tanítóképzés múltja, jelene, jövője, (szerk. Pinczésné Palásthy I.) Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, 178–181. old.
- Gergely Éva–Nagy Richárd (2015): Gazdasági szakos hallgatók tanulási motivációjának és személyes kompetenciáinak vizsgálata. KEK No. 31.

- Prensky, Mark (2001): Digitális bennszülöttek, digitális bevándorlók. On the Horizon, NCB University Press, Vol. 9, No. 5., 2001. október)
- Kései (2011) In: Pál Eszter (2013) a Z generációról... áttekintő tanulmány. Pécs. www.zgeneracio.hu/tanulmanyok Letöltés ideje: 2016. október 25.
- Kövesdi Éva (2006): Munka és optimizmus fiatal felnőttek optimizmus-pesszimizmus szintjének vizsgálata az általuk választott pálya függvényében. Diplomadolgozat, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Pszichológiai Intézet. 54. old.
- McCrinkle, Marc–Wolfinger, Emily (2010): Az XYZ ábécéje. A nemzedékek meghatározása. ZR Korunk. 2010/11. szám.
- Móré Mariann–Kozák Anita (2015): Menedzsment feladatok a közoktatási intézményekben. In: Szilágyi Barnabás, Mező Katalin, Mező Ferenc (szerk.) Az együttnevelés útjai. 263 p. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, 189–204. old
- Münnich Ákos (2002): A jövő vezetőinek jelene. ELTE Eötvös Kiadó. Budapest.
- Pál Eszter (2013) a Z generációról... áttekintő tanulmány. Pécs. www.zgeneracio.hu/tanulmanyok Letöltés ideje: 2016. október 25.
- Tari Annamária (2011): Z generáció: klinikai pszichológiai jelenségek és társadalomlélektani szempontok az információs korban. Tericum Kiadó. Budapest.
- Törőcsik Mária (2011): Fogyasztói magatartás – insigh, trendek, vásárlók. Akadémiai Kiadó, Budapest.